

Utenriksdepartementet

St prp nr 44

(1996-97)

**OM SAMTYKKE TIL GODKJENNELSE AV EN AVTALE MELLOM NORGE OG FRANKRIKE OM
OVERFØRING AV GASS FRA DEN NORSKE KONTINENTALSOKKELEN OG ANDRE
OMRÅDER GJENNOM EN RØRLEDNING TIL FRANKRIKE
(NORFRA-AVTALEN)**

Tilråding fra Utenriksdepartementet av 21. mars 1997, godkjent i statsråd samme dag.

1 Innledning

I denne proposisjonen legger regjeringen fram NorFra-avtalen med anmodning om Stortingets samtykke til godkjenning.

Det eksisterer i dag tre rørledninger for transport av naturgass til det kontinentale Europa, Norpipe og Europipe til Tyskland og Zeepipe til Belgia. For å ha tilstrekkelig transportkapasitet for gassmengdene som er forpliktet solgt er det behov for to nye rørledninger til kontinentet. I 1998 vil en rørledning (NorFra) fra transportknutepunktet Draupner til Dunkerque i Frankrike være ferdigstilt. Stortinget gjorde 12 juni 1995 vedtak om NorFra i samsvar med Innst S nr 164 (1994-95), jf også St prp nr 41 (1994-95). I 1999 vil en rørledning fra Kårstø til Dornum nær Emden i Tyskland (Europipe II) være etablert. Stortinget gjorde 16 desember 1996 vedtak om Europipe II i samsvar med Innst S nr 72 og 93 (1996-97), jf også St prp nr 15 (1996-97).

2 Bakgrunn

Som det er redegjort for i St prp nr 41 (1994-95) ble alternative ilandføringssteder for NorFra-rørledningen vurdert. Tekniske og økonomiske faktorer ble avgjørende for valget av Dunkerque i Frankrike. En forutsetning for å kunne treffe et valg mellom de foreliggende alternativer var at de rettslige og beskatningsmessige sider ved en ilandføring i Frankrike var fastlagt. NorFra-avtalen fastlegger disse vilkårene.

Forhandlingene med Frankrike om en overenskomst vedrørende ilandføring av en gassrørledning i nærheten av Dunkerque ble avsluttet i mars 1995. Avtalen ble undertegnet i Paris den 27 mars 1995 av nærings- og energiminister Jens Stoltenberg på grunnlag av Kgl resolusjon av 24 mars 1995. Fra norsk og fransk side er avtalen inngått med forbehold om henholdsvis Stortingets og Parlamentets godkjenning.

Den norske forhandlingsdelegasjonen ble ledet av ekspedisjonssjef Tore Sandvold, Nærings- og energidepartementet, og har for øvrig bestått av medlemmer av det faste Unitiserings- og rørledningsutvalget, etablert ved Kgl resolusjon av 2 mai 1975, med deltakere fra Nærings- og energidepartementet, Finansdepartementet, Utenriksdepartementet og Oljedirektoratet.

Godkjenning av NorFra-avtalen skal skje ved noteveksling. Utenriksdepartementet har mottatt underretning om at de interne prosedyrer for godkjenning av avtalen i Frankrike er fullført. Avtalen ble godkjent av den franske nasjonalforsamlingen ved lov av 17 mai 1995.

NorFra-avtalen, som i all hovedsak er bygget over samme lest som Europipe-avtalen av 20 april 1993 med Tyskland, tar sikte på å løse folkerettslige, skatterettslige og andre spørsmål som oppstår i tilknytning til legging og drift av et transportsystem for gass fra norsk kontinentalsokkel til det europeiske kontinentet. Avtalen bygger på de samme grunnleggende prinsipper som de andre avtalene som tidligere er inngått med Storbritannia, Tyskland og Belgia for ilandføringsrørledninger fra norsk kontinentalsokkel.

Etter avtalen skal ethvert skattespørsmål være underlagt Skatteavtalen mellom Norge og Frankrike, spesielt den tilleggsavtale som er inngått i forbindelse med NorFra-avtalen. Det vises til St prp nr 65 (1994-95) og merknadene til artiklene 4 og 14 nedenfor.

NorFra-rørledningen vil krysse dansk, tysk, nederlandsk og belgisk kontinentalsokkel. De folkerettslige regler for legging

av rørledninger over annen stats kontinentalsokkel og kyststatens rettigheter følger av alminnelig folkerett og internasjonale konvensjoner. Kyststaten har rett til å godkjenne rørledningens trasé og treffe rimelige tiltak for leting etter og utnyttelse av egne undersjøiske naturforekomster og for å forhindre, redusere eller kontrollere forurensning fra en rørledning. De nødvendige avklaringer for legging og drift av NorFra-rørledningen med ovennevnte kyststater er gjennomført. Det er også inngått samarbeidsordninger mellom Oljedirektoratet og de kompetente tilsynsmyndigheter i alle de relevante kyststatene.

I denne sammenheng var Belgia i en spesiell situasjon ettersom Belgia ikke er part i Genèvekonvensjonen av 1958 om kontinentalsokkelen eller FNs Havrettskonvensjon av 1982. I tillegg mangler Belgia internrettslige hjemler for å håndheve de rettigheter Belgia har som kyststat i henhold til folkeretten. For å avhjelpe dette, ble det 20 desember 1996 undertegnet en overenskomst mellom Norge og Belgia. Den er gitt midlertidig anvendelse fra undertegningen, og er ikke av en slik art at den krever Stortingets godkjenning.

Et avtrykk av NorFra-avtalen i norsk originaltekst følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen.

3 Merknader til de enkelte artikler i overenskomsten

Artikkel 1 inneholder enkelte definisjoner. Rørledningen er definert som en rørledning som starter ved siste nedstrømsflens på norsk kontinentalsokkel opp til og inkludert en terminal på land ved kysten nær Dunkerque i Frankrike.

Etter **Artikkel 2** skal den franske regjering ikke motsette seg legging og drift av rørledningen.

Artikkel 3 pålegger begge land å gi de nødvendige tillatelser på vanlige vilkår i den utstrekning dette kan kreves etter nasjonal lov, og uten at dette skal påvirke landenes suverenitet.

Artikkel 4 fastslår at rørledningens eier skal godkjennes av den norske regjering, eller at rørledningen skal eies og drives av den norske stat. Dersom godkjent eierselskap har sitt hovedsete i Norge skal det anses for å være hjemmehørende i Norge. Dette har særlig betydning for beskatningsretten. I et sidebrev godkjenner den norske næringsminister at det franske statskontrollerte gasselskapet Gaz de France kan eie en andel av terminalen på land i Frankrike. Kopi av brevet følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

Artikkel 5 inneholder bestemmelser om at tillatelser skal gjøres gjensidig tilgjengelige for de to regjeringer og om konsultasjonsplikt ved endringer i eller tilbakekallelse av tillatelser.

Artikkel 6 regulerer jurisdiksjonen over rørledningen. Rørledningen, hendelser knyttet til rørledningen og eierne av rørledningen er underlagt norsk lovgivning og jurisdiksjon med hensyn til sivil- og strafferettslig saksbehandling, verneting og tvangsfullbyrdelse. Dette gjelder ikke landterminalen og innretninger plassert oppstrøms for terminalen på fransk territorium, for så vidt annet ikke følger av avtalen. Rørledningseierne skal også underlegges norsk rett. Dette skal imidlertid ikke utelukke franske domstolars kompetanse på fransk kontinentalsokkel eller land- og sjøterritorium. Bestemmelsene i artikkel 6 skal ikke berøre noen av landenes suverenitet eller suverene rettigheter.

Etter **Artikkel 7** kan den norske regjering gjøre enhver tilknytning av tilførselsrørledninger avhengig av sin godkjenning. Den kan videre godta at rørledningen også kan frakte annen gass enn gass fra norsk kontinentalsokkel.

Etter **Artikkel 8** skal alle tariffer fastsettes eller godkjennes av den norske regjering. Overføring og behandling av gass skal skje til rimelige forretningsmessige tariffer.

Artikkel 9 gjør rørledningens trasé til gjenstand for felles norsk/fransk godkjenning. Miner o.l. som befinner seg på fransk kontinentalsokkel og i sjøterritoriet skal fjernes av franske myndigheter.

Artikkel 10 gjelder sikkerhetsregler, oppstartstillatelser m.v. Ved den endelige godkjenningen av legging av rørledningen skal driftsselskapet påvise at rørledningen er i overensstemmelse med gjeldende forskrifter i Norge og Frankrike.

Tillatelse til driftsstart gis av norske myndigheter, dog etter konsultasjoner med franske myndigheter for den del av rørledningen som ligger på fransk territorium og kontinentalsokkel.

Tillatelse til driftsstart av terminalen gis av franske myndigheter etter konsultasjon med norske myndigheter. Tillatelsene baseres på de regler som gjelder på det tidspunkt tillatelsen ble gitt.

Norske myndigheter har rett til fiskal måling og å gi tillatelse til utforming og drift av målesystemene på land i Frankrike etter konsultasjon med franske myndigheter.

Artikkel 11 regulerer tilsyn med rørledningen og pålegg til eierne.

Norske myndigheter har tilsynsmyndighet for hele rørledningens lengde. Nedstrøms for det sted rørledningen krysser grensen til fransk kontinentalsokkel kan tilsyn også utføres av franske myndigheter. Oppstrøms for dette punktet kan franske myndigheter anmode om at tilsyn utføres og om deltakelse i tilsynet.

Norske myndigheter kan, for hele rørledningens lengde, gi de pålegg som er nødvendige for kontrollen med at tekniske, sikkerhetsmessige og miljømessige bestemmelser for bygging, legging og drift av rørledningen og bestemmelser vedrørende måling gjennomføres.

Franske myndigheter har slik myndighet for den del av rørledningen og de anlegg som ligger på fransk land- og sjøterritorium og for terminalen. Hvert lands myndigheter skal konsultere det annet lands myndigheter før pålegg gis. Et pålegg fra norske myndigheter av betydning for rørledningens sikkerhetsnivå, krever de franske myndigheters samtykke.

Nødstopp eller andre strakstiltak kan beordres av begge lands myndigheter, unntatt på terminalen og anlegg på fransk land- og sjøterritorium, hvor norske myndigheters stoppordre må være klarert med franske myndigheter. Ethvert tiltak skal umiddelbart meddeles den annen part.

De to lands kompetente myndigheter skal søke å oppnå enighet om fremgangsmåten ved inspeksjon og innsamling av opplysninger.

Artikkel 12 gjelder hva som skal skje når en norsk tillatelse utløper, oppgis eller tilbakekalles. Norske myndigheter kan da, etter konsultasjon med franske myndigheter med sikte på felles forståelse om den fremtidige bruk, tildele ny tillatelse eller kreve statsovertakelse, eventuelt beslutte nedleggelse etter at det er konsultert om mulighetene for fortsatt drift. Norske myndigheter kan, dersom de finner det hensiktsmessig og med visse begrensninger, kreve hel eller delvis fjerning av rørledningen eller iverksettelse av andre tiltak. Fjerning av terminalen kan bare kreves med de franske myndigheters samtykke.

Artikkel 13 omhandler ansvar for forurensningsskade. Slik skade skal erstattes etter de alminnelige lovregler, dog skal rørledningstillatelsen inneholde regler om erstatningsansvar og forsikring eller garantistillelse for skade som måtte skje på fransk territorium eller på fransk kontinentalsokkel.

Artikkel 14 viser til at skattespørsmål skal løses på grunnlag av nasjonal lov og skatteavtalen mellom de to land, spesielt seksjon II i tilleggsprotokollen til denne avtalen som regulerer beskatningen av transport av gass gjennom rørledningen. Det er videre bestemt at seksjon II i tilleggsprotokollen skal ha samme varighet som selve rørledningsavtalen (70 år) i tilfelle opphevelse av skatteavtalen før rørledningsavtalens opphør. Den ordning som er avtalt innebærer norsk eksklusiv beskatningsrett av alle norske rettighetshavere som eier eller driver transport av gass i rørledningen, inklusive terminalen på land. I den utstrekning det er franske eierandeler i det selskap som eier eller driver terminalen på land i Frankrike har Frankrike eksklusiv rett til å beskatte disse franske selskapene. Det er imidlertid da satt som betingelse at disse franske selskapene ikke har interesser i terminalen gjennom virksomhet som de driver i Norge, f.eks. som norske rettighetshavere. I sistnevnte tilfelle blir det eksklusiv norsk beskatning.

Artikkel 15 pålegger den franske stat å legge forholdene til rette for uhindret transitt av gass mellom høytrykks overføringsnett.

Artikkel 16 oppretter en norsk/fransk felles kommisjon som skal overvåke gjennomføringen av avtalen, unntatt beskatningsspørsmål. Kommisjonen skal møtes på begjæring av en av partene, men minst en gang i året.

Tvister som ikke kan løses bilateralt, skal etter **artikkel 17** løses ved voldgift, dog ikke beskatningsspørsmål. Bestemmelsen foreskriver valget av de tre voldgiftsmedlemmene, at avgjørelser tas ved simpelt flertall, at avgjørelsen er bindende for partene og om fordelingen av utgiftene.

Etter **artikkel 18** skal avtalen godkjennes og godkjennelsesdokumentene utveksles snarest mulig. Avtalen skal tre i kraft en måned etter mottagelse av den siste underretning om at prosedyrene er fullført. Avtalen kan kun bringes til opphør ved enighet mellom partene, dog kan hver av partene bringe den til opphør ved ensidig oppsigelse etter 70 år.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Avtalen er en forutsetning for legging og drift av NorFra-rørledningen, men avtalen i seg selv antas ikke å medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

5 Tilråding

Spørsmålet om godkjenning har vært forelagt Olje- og energidepartementet, Finansdepartementet og Kommunaldepartementet, som alle har anbefalt at godkjenning finner sted. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til godkjenning av en avtale mellom Kongeriket Norges Regjering og Den Franske Republikks Regjering om overføring av gass fra den norske kontinentalsokkelen og andre områder gjennom en rørledning til Den Franske Republikk.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til godkjenning av en avtale mellom Kongeriket Norges Regjering og Den Franske Republikks Regjering om overføring av gass fra den norske kontinentalsokkelen og andre områder gjennom en rørledning til Den Franske Republikk i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Utenriksdepartementet ligger ved.

Vedlegg 1

AVTALE MELLOM KONGERIKET NORGES REGJERING OG DEN FRANSKE REPUBLIKKS REGJERING OM OVERFØRING AV GASS FRA DEN NORSKE KONTINENTALSOKKELEN OG ANDRE OMRÅDER GJENNOM EN RØRLEDNING TIL DEN FRANSKE REPUBLIKK

Kongeriket Norges Regjering (heretter omtalt som «den norske regjering») og Den Franske Republikks Regjering (heretter omtalt som «den franske regjering»),

Som ønsker å regulere visse spørsmål som vil oppstå i forbindelse med legging og drift av en rørledning for overføring av gass fra den norske kontinentalsokkelen til Den Franske Republikk, og også visse beslektede spørsmål, slik som overføring av gass fra andre områder i samme rørledning,

som minner om at legging av undersjøiske kabler og rørledninger på kontinentalsokkelen til en annen stat er en av havets friheter som er anerkjent i The High Seas Convention av 1958 og i De forente nasjoners Havrettskonvensjon av 1982, og at kyststatens jurisdiksjon over slike kabler og rørledninger på dens kontinentalsokkel er begrenset til hva som er tillatt etter artikkel 4 i Kontinentalsokkelkonvensjonen av 1958 og artikkel 79 i De forente nasjoners Havrettskonvensjon av 1982; er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

I denne avtale skal følgende definisjoner gjelde:

1. «Gass» betyr alle gassholdige hydrokarboner.
2. «Rørledning» betyr den rørledningen som er bygget for overføring av gass fra den norske kontinentalsokkel til Den Franske Republikk fra den siste nedstrømsflens på enhver eksisterende, planlagt eller framtidig installasjon eller tilknytningspunkt på den del av rørledningen som ligger på den norske kontinentalsokkel, herunder terminalen

beliggende ved kysten nær Dunkerque i Den Franske Republik opp til og inkludert det siste fiskale målesystem, medregnet utstyr, ved vedkommende terminal, og herunder alle anlegg som er koplet til rørledningen for mottak, oppvarming og transport av slik gass og som ligger oppstrøms for nevnte terminal.

3. «Kontraherende parter» betyr de to regjeringer som er parter i denne avtale, og en av dem når det henvises til dem i entallsform.

Artikkel 2

Den franske regjering skal ikke motsette seg legging og drift av rørledningen.

Artikkel 3

- (1) Den norske regjering skal tildele de nødvendige tillatelser for legging og drift av rørledningen i hele dens lengde og kan beregne normale gebyrer for dette. Den franske regjeringens ansvarlige myndigheter skal tildele de nødvendige tillatelser i henhold til fransk lov og kan beregne normale gebyrer for dette.
- (2) Bestemmelsene i punkt (1) ovenfor skal ikke ha noen innvirkning på en kontraherende parts suverenitet eller suverene rettigheter over sitt land- og sjøterritorium og sin kontinentalsokkel eller i soner der folkeretten tillater Den Franske Republik å utøve suverene rettigheter.

Artikkel 4

Rørledningen skal eies og drives av et selskap eller selskaper som skal være godkjent av Kongeriket Norge eller eies og drives av den norske stat. Hvis dette selskap (eller disse selskapene) er stiftet eller registrert i henhold til norsk lov, og hvis slikt selskap (eller slike selskaper) har sitt hovedsete i Kongeriket Norge, skal det (de) bli ansett for å være hjemmehørende i Kongeriket Norge.

Artikkel 5

- (1) Kopier av en tillatelse som tildeles av en kontraherende part i henhold til artikkel 3 skal gjøres tilgjengelig for den annen kontraherende part.
- (2) En kontraherende part skal ikke endre tildelte tillatelser eller overføre dem til nye rettighetshavere uten på forhånd å ha rådført seg med den annen kontraherende part.
- (3) En kontraherende part kan bare suspendere eller si opp en tillatelse som er tildelt av vedkommende part i henhold til artikkel 3 i tilfelle av alvorlige eller gjentatte overtredelser av vilkårene i tillatelsen og etter på forhånd å ha rådført seg med den annen kontraherende part. Hvis slike tiltak kan avbryte overføringen av gass i rørledningen, skal slike konsultasjoner ha som mål å finne løsninger for å sikre fortsatt drift.

Artikkel 6

- (1) Rørledningen, hendelser som står i forbindelse med denne og selskaper som er nevnt i artikkel 4 skal være underlagt norsk rett og jurisdiksjon for så vidt angår sivile saker og straffesaker, verneting og tvangsfullbyrdelse. Dette skal ikke gjelde terminalen (beliggende ved kysten nær Dunkerque) og anlegg beliggende oppstrøms for denne terminalen for mottak, oppvarming og komprimering av gass på Den Franske Republikks land- eller sjøterritorium, med mindre noe annet er nærmere bestemt i denne avtale eller folkeretten.
- (2) Bestemmelsene i punkt (1) ovenfor skal imidlertid ikke utelukke franske domstolars jurisdiksjon og anvendelse av fransk rett på Den Franske Republikks territorium, den franske kontinentalsokkel og i soner der folkeretten tillater Den Franske Republik å utøve suverene rettigheter.
- (3) Bestemmelsene i punkt (1) ovenfor skal ikke ha noen innvirkning på en kontraherende parts suverenitet eller suverene rettigheter vedrørende dets land- og sjøterritorium, kontinentalsokkel eller i soner der folkeretten tillater Den Franske Republik å utøve suverene rettigheter.

Artikkel 7

- (1) I den utstrekning rørledningens kapasitet tillater overføring av annen gass enn gass fra den norske kontinentalsokkel, kan den norske regjering pålegge eieren (eierne) av rørledningen å overføre til Den Franske Republikk gass som blir mottatt gjennom tilførselsrørledninger fra kontinentalsokkelen til en annen stat enn Kongeriket Norge.
- (2) Den norske regjering kan gjøre ethvert prosjekt vedrørende tilknytning av tilførselsrørledninger avhengig av sin godkjenning.

Artikkel 8

Overføring og behandling av gass i Rørledningen skal foregå til rimelige forretningsmessige tariffer. Tariffene skal godkjennes eller fastsettes av den norske regjering.

Artikkel 9

(1) Rørledningstraséen på kontinentalsokkelen og sjø- og landterritoriet til Den Franske Republikk skal være gjenstand for godkjenning av de to kontraherende parters ansvarlige myndigheter.

(2) Den franske regjering er rede til, i den utstrekning det tilgjengelige utstyr gjør det teknisk mulig og andre omstendigheter tillater det, å søke etter miner eller andre sprengladninger på eller fremstikkende fra havbunnen, langs rørledningstraséen på Den Franske Republikks kontinentalsokkel og sjøterritorium, og å fjerne dem.

Artikkel 10

- (1) Når leggingen av rørledningen skal endelig godkjennes, skal driftselskapet(ene) påvise at rørledningen er i overensstemmelse med gjeldende forskrifter i Kongeriket Norge og Den Franske Republikk med hensyn til tekniske, sikkerhetsmessige og miljømessige spørsmål.
- (2) Samtykker som går forut for og innbefatter driftsstart av rørledningen skal gis av den norske regjering.

Med hensyn til den del av rørledningen som ligger på Den Franske Republikks land- og sjøterritorium og i den utstrekning Den Franske Republikk etter folkeretten kan utøve jurisdiksjon over rørledninger på Den Franske Republikks kontinentalsokkel eller i soner der folkeretten tillater Den Franske Republikk å utøve suverene rettigheter, skal samtykker som går forut for og innbefatter driftsstart av rørledningen gis av den norske regjering, når den norske regjering, etter konsultasjoner med de ansvarlige franske myndigheter er blitt informert om at det ikke foreligger innsigelser av en slik karakter at de kan hindre oppstart av rørledningsdriften. Innsigelser kan kun være basert på forskrifter som er nevnt i punkt (1) ovenfor, og skal ta hensyn til den felles interesse som ligger i at gassleveransene starter opp til rett tid.

- (3) Samtykker som går forut for og innbefatter driftsstart av terminalen (beliggende ved kysten nær Dunkerque) og anlegg beliggende oppstrøms fra denne terminalen på Den Franske Republikks land- og sjøterritorium for mottak, oppvarming og komprimering av gass skal gis av de ansvarlige franske myndigheter etter konsultasjoner med den norske regjering.
- (4) Den norske regjering har rett til å foreta de nødvendige målinger for norske fiskale formål. Godkjenning av målemetode for beskatningsformål, herunder utstyr, i Den Franske Republikk og driftsprosedurene for vedkommende system og utstyr skal gis av den norske regjering med forbehold av konsultasjoner med den franske regjering.

Artikkel 11

- (1) I den utstrekning det er nødvendig for tilsyn av en korrekt gjennomføring av tekniske, sikkerhetsmessige og miljømessige bestemmelser for konstruksjon, legging og drift av Rørledningen og bestemmelser vedrørende fiskal måling, skal den norske regjering foreta inspeksjoner på den del av Rørledningen som ligger utenfor Den Franske Republikks kontinentalsokkel. Franske myndigheter kan anmode den norske regjering om å foreta slike inspeksjoner og kan delta i dem.
- (2) For de formål som er nevnt i punkt (1) ovenfor skal begge kontraherende parters ansvarlige myndigheter til enhver tid ha rett til å foreta tilsyn av Rørledningen på Den Franske Republikks kontinentalsokkel og dens land- og sjøterritorium. Initiativ til slikt tilsyn vil bli varslet på forhånd til den ansvarlige myndighet i det annet land, som kan delta i tilsynet.

- (3) (a) Dersom begge kontraherende parter konstaterer at pålegg eller modifikasjoner må foretas for å oppnå en korrekt gjennomføring av bestemmelsene i punkt (1) ovenfor, skal den norske regjering anmode eierne av rørledningen om å etterkomme påleggene og utføre de nødvendige modifikasjoner.
- (3) (b) Hvis de ansvarlige franske myndigheter konstaterer at pålegg eller modifikasjoner må utføres for å oppnå en korrekt gjennomføring av punkt (1) og (2) ovenfor med hensyn til sikkerhet og miljøbestemmelser vedrørende den del av Rørledningen som ligger på Den Franske Republikks land- og sjøterritorium, skal de ansvarlige franske myndigheter etter konsultasjoner med den norske regjering anmode eierne av rørledningen om å etterkomme påleggene og utføre de nødvendige modifikasjoner.
- (3) (c) Hvis den norske regjering konstaterer at pålegg eller modifikasjoner må utføres for å oppnå en korrekt gjennomføring av bestemmelsene i punkt (1) og (2) ovenfor, skal den norske regjering etter konsultasjoner med de ansvarlige franske myndigheter, anmode eierne av rørledningen om å etterkomme påleggene og utføre de nødvendige modifikasjoner. Hvis gjennomføringen av slike modifikasjoner som den norske regjering pålegger har innvirkning på sikkerhetsnivået til rørledningen, skal det innhentes samtykke fra de ansvarlige franske myndigheter.
- (4) Hver av de kontraherende parters ansvarlige myndigheter kan beordre øyeblikkelig driftsstans av rørledningen eller treffe andre øyeblikkelige tiltak når det er nødvendig for å avverge en overhengende fare for liv eller helse til en person eller miljøet, og det ikke er tid til å konsultere med den annen kontraherende part. Med hensyn til terminalen (beliggende ved kysten nær Dunkerque) og anlegg beliggende oppstrøms for denne terminalen på Den Franske Republikks land- og sjøterritorium kan imidlertid norsk ansvarlig myndighet bare beordre umiddelbar driftsstans av rørledningen etter å ha klarert dette med den franske ansvarlige myndighet. Ethvert tiltak som treffes av ansvarlige myndigheter skal straks rapporteres til den annen kontraherende parts ansvarlige myndigheter.
- (5) De kontraherende parters ansvarlige myndigheter skal søke å oppnå enighet om inspeksjonsprosedyrene og prosedyrene for innhenting av opplysninger.

Artikkel 12

- (1) Hvis en tillatelse som er tildelt av den norske regjering i henhold til Artikkel 3 oppgis, utløper eller tilbakekalles, kan den norske regjering sikre videre bruk av rørledningen ved å tildele en ny tillatelse eller kreve at eiendomsretten til rørledningen skal tilfalle den norske stat. I slike tilfeller skal den norske regjering holde konsultasjoner med den franske regjering i den hensikt å oppnå en felles forståelse om fremtidig bruk av rørledningen.
- (2) Den norske regjering kan, etter konsultasjoner med den franske regjering, bestemme at fortsatt drift av rørledningen ikke er mulig av tekniske eller økonomiske grunner. Slike konsultasjoner skal ha til formål å finne løsninger for fortsatt drift.
- (3) Med forbehold av bestemmelsene i punkt (1) og (2) ovenfor kan den norske regjering, hvis den finner det hensiktsmessig, anmode eierne av rørledningen om å fjerne rørledningen eller en del av rørledningen innen en bestemt tidsfrist, eller treffe slike tiltak som den anser hensiktsmessig for å oppgi rørledningen. Med hensyn til terminalen (beliggende ved kysten nær Dunkerque) og anlegg beliggende oppstrøms for denne terminalen på Den Franske Republikks land- og sjøterritorium for mottak, oppvarming og komprimering av gass, kan imidlertid slike anmodninger bare fremsettes med de ansvarlige franske myndigheters samtykke.

Artikkel 13

Ansvar for forurensningsskade, herunder kostnader ved forebyggende og skadebøtende tiltak, skal reguleres i henhold til bestemmelsene i artikkel 6. Tillatelser som er tildelt i henhold til artikkel 3 skal fastsette kravene for ansvar for, og forsikring eller andre garantier mot, forurensningsskade som måtte forekomme i Den Franske Republik eller på dens kontinentalsokkel eller i dens sjøterritorium eller i soner der folkeretten tillater Den Franske Republik å utøve suverene rettigheter.

Artikkel 14

- (1) Ethvert skattespørsmål skal utelukkende være underlagt de kontraherende parters interne rett og Skatteavtalen mellom Kongeriket Norge og Den Franske Republik av 19. desember 1980, slik denne har vært og kommer til å bli endret, og spesielt av bestemmelsene i Del II i Tilleggsprotokollen til den avtalen.
- (2) I samsvar med bestemmelsene i punkt (3) i artikkel 18, skal bestemmelsene i Del II i tilleggsprotokollen som det er

vist til i punkt (1) ovenfor ha fortsatt gyldighet i tilfelle opphevelse av Skatteavtalen av 19 desember 1980.

Artikkel 15

Den franske regjering skal ta de nødvendige skritt for å legge forholdene til rette for uhindret transitt av gass mellom høytrykks overføringsnett.

Artikkel 16

- (1) En kommisjon bestående av minst tre representanter for hver av de kontraherende parter skal overvåke gjennomføringen av denne avtale, unntatt saker relatert til beskatning.
- (2) Kommisjonen skal møtes etter anmodning fra en av de kontraherende parter, men minst én gang i året.

Artikkel 17

- (1) Enhver tvist vedrørende tolkning eller anvendelse av denne avtale, unntatt saker relatert til beskatning, som det ikke har vært mulig å løse i den kommisjon som er nevnt i artikkel 16 eller gjennom diplomatiske kanaler, skal etter anmodning fra en av de kontraherende parter forelegges for en voldgiftsdomstol for avgjørelse.

- (2) En slik voldgiftsdomstol skal i hvert enkelt tilfelle være sammensatt på følgende måte:

Hver av de kontraherende parter skal oppnevne ett medlem, og disse to medlemmene skal bli enige om en borger fra et tredje land som formann som oppnevnes av de to kontraherende parter. Disse medlemmene skal oppnevnes innen to måneder og formannen innen tre måneder fra den dato en kontraherende part har underrettet den annen kontraherende part om at den har til hensikt å forelegge tvisten for en voldgiftsdomstol.

- (3) Hvis de tidsfristene som er fastsatt i punkt 2 ovenfor ikke er overholdt, kan hver av de kontraherende parter i fravær av en annen relevant ordning anmode Presidenten for Den internasjonale domstol om å foreta de nødvendige oppnevninger. Hvis Presidenten er borger av en av de kontraherende parter eller hvis han på annen måte er forhindret fra å utføre nevnte funksjon, skal Visepresidenten foreta de nødvendige oppnevninger. Hvis Visepresidenten er borger av en av de kontraherende parter eller hvis han også er forhindret fra å utføre nevnte funksjon, skal det medlem av domstolen som kommer etter i rang og som ikke er borger av en av de kontraherende parter, foreta de nødvendige oppnevninger.
- (4) Voldgiftsdomstolen skal på grunnlag av de overenskomster som eksisterer mellom de kontraherende parter og alminnelige folkerettslige prinsipper, fatte sine avgjørelser ved stemmeflertall. Slike avgjørelser skal være bindende. Hver av de kontraherende parter kan, innen 4 måneder etter underretning om avgjørelsen, anmode om voldgiftsdomstolens tolkning av dens avgjørelse. Hver av de kontraherende parter skal bære utgiftene for sitt eget medlem og for sine representanter under rettergangen. Kostnadene for formannen og de øvrige kostnader skal bæres i like deler av begge de kontraherende parter. Voldgiftsdomstolen kan fastsette en annen fordeling av kostnadene. I alle andre henseende skal voldgiftsdomstolen fastsette sin egen forretningsorden.

Artikkel 18

- (1) Denne avtale er gjenstand for godkjenning. Godkjennelsesdokumentene skal utveksles så tidlig som mulig.
- (2) De kontraherende parter skal gjensidig informere hverandre om fullføringen av de forfatningsmessige prosedyrer som er nødvendig for at denne avtale skal kunne tre i kraft.

Denne avtale skal tre i kraft en måned etter mottagelse av den siste underretning om at prosedyrene er fullført.

- (3) Denne avtale skal forbli i kraft inntil de kontraherende parter avtaler noe annet. Dog kan, fra det syttiende år etter datoen for ikrafttredelsen av denne avtalen, hver av de kontraherende parter bringe den til opphør, gjennom diplomatiske kanaler, ved å si den opp minst seks måneder før utløpet av vedkommende år.

Til bevitnelse herav har de undertegnede, som er behørig bemyndiget dertil av sine respektive ansvarlige myndigheter, undertegnet denne avtale.

Utferdiget i to eksemplarer i Paris den 27. mars 1995 på norsk og fransk, hvorav begge tekster har samme gyldighet.

For Den Franske Republikks Regjering:
M. José Rossi

For Kongeriket Norges Regjering:
Jens Stoltenberg

Vedlegg 2
BREV TIL M. JOSÉ ROSSI, MINISTER FOR INDUSTRI, POST, TELEKOMMUNIKASJONER OG
UTENRIKSHANDEL FRA STATSRAAD JENS STOLTENBERG

Deres Eksellense

Jeg har æren av å vise til traktaten mellom Kongeriket Norges Regjering og Den Franske Republikks regjering som ble undertegnet i dag om overføring av gass i rørledning fra den norske kontinentalsokkel og andre områder til Den Franske Republikk.

Jeg bekrefter herved at den norske regjering, når den godkjenner eierne av terminalen (beliggende ved kysten nær Dunkerque) i samsvar med artikkel 4 i nevnte traktat, vil godkjenne delvis eierskap i terminalen av selskapet Gaz de France som er kontrollert av den franske stat (eller et datterselskap kontrollert av dette selskap).

Dette tilsagn kan bli kunngjort i forbindelse med Traktaten.
Jeg benytter anledningen til på nytt å forsikre Deres Eksellense om min høyeste aktelse.